

1) ^{II 308} moje wspomnienia z młodych lat. (2P1)
chłubił się w Opielewie na Polesiu, obok
puszczy Białowiejskiej, w rodzinie osiadni-
ka wojskowego. Chiałam wtedy 13 i pół
roku, jak zaczęła się wojna. W 1939 r
18 września już wkroczyły do nas Kółka
Radzieckie. Nastąpiła szerebrana, bo
obok w lasach były nasze wojska (la-
-sy dziedzica Salera). W krótkim wa-
-sie po nastąpieniu Radzieckiej władzy
odebrano nam część majątku tj. krowy
konie i owce, a ziemię poparcelowo-
wo. 10 lutego 1940 roku o godz 6ej rano
zajechało cz. k. w De, przeprowadzono
rewizję, postawiono nas pod ścianę i
odesyłało rozkaz: - wywiezienia nas na
Sybir, cała rodzina 400 mrosie. Poczłto
-wo na 4-ech komych saniach chłopskich
do stacji Oranoczye, a z tamteńd przez
ostatnią stację polską Baramowiczę, przez

2)

Chinsk, Smoleńsk, przedmieścia Moskwy Jot-
-karska do Holmogorki. W wagonach
towarowych, nie opalanych, był to sta-
-tny tor na Północ. Dzwie były drutem
zakręcając od zewnętrz, chwierano wle-
-dy kiedy stawało w polu do wyrzuceni
z wagonów trupów i nieczystości, a piln-
-wali nas z łowis enkawudziści. Z tam-
-tego snów saniami przez 2 dni tajgę
i 2 dni zamarszyła rzeką Siewiernoj
Dziwne zawieźli do posiadki Lipowik
Tam stały duże drewniane baraki, przy-
-dzielające pokój 3m x 3m na 2-3 osob
Kodę braliśmy do wązku z rzeki, po
której pływały holowniki z barkami
wiozącymi drewno i alabaster do Arch-
-angielska. Na noc komendant Wiedkow
(Kłk Wde) zamykał do pomieszczeń
drzwi na klucz. Spaliśmy na stonie

a gryzły nas karaluchy, pluskwy i wszy (które
 - zaśleły się podczas podróży.) Oprócz ko-
 - mendata pilnowało nas jeszcze 15 enka-
 - wudzistów z lovens. Na drugi dzień wy-
 - gnało wszystkich ludzi do pracy, pozostali
 - tylko starcy i dzieci. Ojciec poszedł
 - do kopalni odkrywkowej alabastru i gipsu
 - (na kamelony) cłama w lesopilnyj
 - zawod, zajmowała się lesorobotniko,
 - przygotowując drewno dla holowników,
 - plywających po siewiernej Dżurii. Pra-
 - cującym dawali po 420 gram chleba (sa-
 - me obzbie owsiene), a niepracującym
 - po 280 gram, no i zupę (mieszankę) wody
 - z śladami maki. W lecie jedliśmy po-
 - krzywę, lebiode i z tego gotowano zu-
 - ps, a na surowo spożywalismy bor-
 - szonkę, presnuszkę i łopuch i wiele
 - innych traw. Jadło się też konę z

4) drzewo i suche liście. W marcu pogu-
-no nas na miting (święto 8 marca) i tam
dzielono po parę herbatników. Ludzie
strasznie tłoczyli się, żeby choć po parę
kawy dostać. Byłam z siostrą Izo (bliznis-
-ceks), wyszliśmy z sali, a jeszcze na do-
-datek siostra spadła z oblodzonych
schodów i bardzo tym wszystkim przeży-
-ła. Dostała zapalenie opon mózgo-
-wych. Zawieziono ją do szpitala wię-
-skiego, gdzie nastąpił paraliż prawe-
-go boku i odebrano jej mowę. Po paru
dniach poszedłem ją odwiedzić. Po drodze
spotkałem wilkę, bardzo wystraszyłem się
a przechodziłem przez półtora kilometrowe
rzeki po łodzi. Widok chorej siostry mi
dobit i sama zachorowałam także na
zapalenie opon mózgowych (meningit).
Odwieziono mi też tam do szpitala w
Zwozie. Leżaliśmy obie, ja w silnej go-